

Lasarettet

En underbar vacker byggnad som trots allt har fått stå kvar i näst intill originalsicket. Entrén här i idag är lite ombyggd. Byggnaden ritades av Axel Kumlien (1833-1913), han var specialist på vårdbyggnader och allenarådande inom lasarettbyggnandet i Sverige under denna tid. Efter lasarettets utflyttning startades här 1932 Högre Läroverket för flickor i Borås. Från maj 1945 fick skolan vara beredskapssjukhus för före detta koncentrationslägerfångar under ett års tid. Byggnaden har senare hyst in grundskola, konstmuseum och bibliotek och 1988 flyttade kommunfullmäktige in. Bilden är från 1927 och ligger vid hörnet av Åsbogatan-Sturegatan mellan Stadshuset och Kulturhuset.

Lasarettet stod färdigt 1893 som var Borås tredje lasarett, med 130 sängplatser som fördelades på fyra vårdavdelningar, två för män samt två för kvinnor. Varje avdelning bestod av en stor sal som rymde 16 patienter. Dessutom fanns ett par rum med ett färre antal sängar. De kvinnliga avdelningarna sköttes av ett biträde, den manliga av en vaktmästare. Ända in på 1900-talet fanns här endast en utbildad sjuksköterska, operationsköterskan. Övrig personal fungerade ofta som sjuksköterskor men kallades fröknar. Personalen bodde inom sjukhusområdet.

Foto Glenn Murberg 20150926

Så ser entrén ut i dag 88 år senare, jag tror att jag föredrar originalet faktiskt.

Ingen uppdelning mellan medicinsk och kirurgisk verksamhet fanns. Samma läkare, lasarettsläkaren, hade hand om alla sjukdomsfall. Den medicinska vetenskapen gjorde framsteg, till exempel utfördes den första blindtarmsoperationen på Borås lasarett 1897. Allmänhetens förtroende för lasaretten ökade. Även mer förmögna sjuhäradabor valde att vårdas på lasarettet i stället för i hemmet.

1895 publicerade Wilhelm Konrad Röntgen sin upptäckt av röntgen. Hösten 1908 beslutade Älvsborgslandstinget att köpa in en röntgenapparat till Borås lasarett. Apparaten kostade 4 000 kr och fanns i bruk på lasarettet från år 1909. I journalböckerna dominerar diagnoser som hudinfektioner, till exempel skabb, infekterade sår, frakturer, skottskador, skärskador och krosskador samt TBC. I den tidiga industrin saknas arbetarskyddsutrustning. Arbetsplatsolyckorna är många och svåra. Den nya tiden kommer med nya typer av skador orsakade av skridskoåkning, fotbollsspel och annan idrottsutövning, samt trafikolyckor. Kring sekelskiftet vårdades ungefär 1 000 patienter per år på lasarettet. År 1914 vårdas 2000 patienter på Borås lasarett, under året genomförs 1078 operationer. 15 år senare vårdas 3000 patienter på Borås Lasarett.

Den 18 januari 1930 invigdes Borås fjärde lasarett som är uppfört på hemmanet Björkäng.

